

## การศึกษาและพัฒนาผลิตภัณฑ์ร่วมสมัยจากเศษกระจุต Study and Development Contemporary Product from Bulrush Residue

ภาธิการานติ ขุนปราบ<sup>1</sup> อุดมศักดิ์ สาริบุตร<sup>2</sup> และเกรียงศักดิ์ เขียวมั่ง<sup>3</sup>  
Patikanti Khunprab<sup>1</sup>, Udomsak Saributr<sup>2</sup> and Kriangsak Khiaomang<sup>3</sup>  
<sup>1</sup>นักศึกษาลัทธิสุตร ค.อ.ม. (สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม)  
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง  
<sup>2</sup>รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม  
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง  
<sup>3</sup>ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา  
nmb\_love@hotmail.com, ksudomsa@kmitl.ac.th, and kriangsak\_k@yahoo.com

### บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษากระบวนการแปรรูป และการสร้างผลิตภัณฑ์จากเศษกระจุต 2) เพื่อออกแบบผลิตภัณฑ์จากเศษกระจุต ให้มีมูลค่าเพิ่มในรูปแบบผลิตภัณฑ์ร่วมสมัย 3) เพื่อประเมินความพึงพอใจต่อผลิตภัณฑ์จากเศษกระจุตจากผู้ผลิต ผู้จำหน่าย และผู้สนใจผลิตภัณฑ์หัตถกรรม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ กลุ่มผู้ผลิตหัตถกรรมจักสาน กระจุตชุมชนทะเลน้อยจำนวน 103 คน ผู้จำหน่ายหัตถกรรมจักสานกระจุต ในตลาดชุมชนทะเลน้อย จำนวน 28 คน และผู้สนใจผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจักสานกระจุต จากประชาชน และนักท่องเที่ยวภายในอุทยานนกน้ำทะเลน้อย จำนวน 375 คน ได้มาโดยสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

ผลการวิจัย ผลการประเมินผลิตภัณฑ์นาฬิกา แบบที่ 2 มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด ( $\bar{X} = 4.00$ ) ผลการประเมินผลิตภัณฑ์อุปกรณ์สำนักงาน แบบที่ 1 มีความพอใจระดับมากที่สุด ( $\bar{X} = 4.47$ ) ผลการประเมินผลิตภัณฑ์ลวดลายพื้นโต๊ะ/เก้าอี้ แบบที่ 3 มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด ( $\bar{X} = 4.43$ ) ผลการประเมินผลิตภัณฑ์กระถางต้นไม้ แบบที่ 1 มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด ( $\bar{X} = 4.00$ ) สรุปได้ว่ากระบวนการออกแบบผลิตภัณฑ์ร่วมสมัยจากเศษกระจุต 4 ชิ้นงาน กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อผลิตภัณฑ์ร่วมสมัยจากเศษกระจุต ในด้านการออกแบบ ( $\bar{X} = 4.87$ ) และความพึงพอใจด้านคุณภาพของผลิตภัณฑ์ ( $\bar{X} = 4.86$ )

สรุปโดยภาพรวมจากความคิดเห็นและคำแนะนำพบว่า การศึกษาและพัฒนาผลิตภัณฑ์ร่วมสมัยจากเศษกระจุตเป็นผลิตภัณฑ์ร่วมสมัยจากเศษกระจุต ทั้ง 4 ชิ้นนี้ มีความเหมาะสมในการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ร่วมสมัย จากเศษกระจุต โดยมีปัจจัยทั้ง 5 ด้านประกอบด้วย ปัจจัยด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ร่วมสมัย ปัจจัยด้านคุณค่าทางจิตใจ ศิลปะพื้นบ้าน ปัจจัยด้านการใช้สอย ปัจจัยด้านต้นทุนของผลิตภัณฑ์ และปัจจัยด้านการเพิ่มมูลค่า

**คำสำคัญ:** ผลิตภัณฑ์ ร่วมสมัย เศษกระจุต วิถีชีวิต มูลค่าเพิ่ม

### Abstract

The purposes of this research were to 1) Study transformational process of bulrush residue, and 2) Design product made from bulrush residue with added value and contemporary design. 3) Assess satisfaction with the products from bulrush residue from manufacturers, suppliers and other interested handicraft products. The sample subjects consisted of a group of 103 members of Thale Noi Community Handicraft Producing Group, 28 dealers of bulrush handicraft products of Thale Noi community, and 375 interested people and tourists who visited Thale Noi park selected through a simple random sampling technique.

According to the research findings, the results from the evaluation of the handcrafted products were as follows Watch Design 2 earned maximum satisfaction ( $\bar{X} = 5.00$ ) office supply products Design 1 earned a high degree of satisfaction ( $\bar{X} = 4.37$ ) patterned products for table and chair surfaces Design 3 earned a high degree of satisfaction ( $\bar{X} = 4.25$ ) and planting pots Design 1 earned maximum satisfaction ( $\bar{X} = 4.00$ ). It can

be summarized, therefore, that the designs for the four contemporary products made from gray rush (sledge) remnants earned the satisfaction of the sample group in terms of design ( $\bar{X}=4.87$ ) and satisfaction in product quality ( $\bar{X} = 4.86$ ).

In conclusion The results of the study and development of bulrush residue contemporary product, 4 pieces total, are suitably designed and developed contemporary products. Furthermore, the following 5 factors are involved: contemporary product design, local folk art psychological value, utilization, product cost and added value.

**Keywords :** Product ; Contempopary; Bulrush residue; Lifestyle; Value

## 1. บทนำ

ชุมชนทะเลน้อยเป็นชุมชนที่ชาวท้องถิ่นมีงานหัตถกรรมพื้นบ้านอยู่กับการทำเสื่อกระจูดมายาวนาน เสื่อกระจูด เดิมเป็นเพียงหัตถกรรมที่สร้างรายได้ภายในท้องถิ่น ก็กลายเป็นสินค้าของที่ระลึกให้กับนักท่องเที่ยว ส่งผลให้ในท้องถิ่นเกิดการรวมตัวก่อตั้งขึ้นเป็น “กลุ่มหัตถกรรมผลิตภัณฑ์จักสานกระจูด” ชาวบ้านร้อยละ 80-90 ของครัวเรือนประกอบอาชีพหลักในการทำผลิตภัณฑ์จากกระจูด เมื่อทำผลิตภัณฑ์จักสานกระจูดมากขึ้น ก็ส่งผลให้มีเศษกระจูดจำนวนมากเช่นกันจากการสำรวจเบื้องต้นเกี่ยวกับบริบทชุมชนทะเลน้อยทราบว่าปัจจุบันมีเศษกระจูดคัดทิ้ง จากการผลิตผลิตภัณฑ์กระจูดเป็นจำนวนมาก สร้างมลภาวะให้แก่ชุมชน โดยชาวบ้านได้ทิ้งได้ถุนบ้านกองสุมหมักหมมเป็นแหล่งเชื้อโรค เกิดมลพิษ อีกทางชาวบ้านนำเศษกระจูดไปเผาทิ้ง บางส่วนนำไปทำประโยชน์ อาทิ ใส่ต้นไม้ รั้วสัตว์เลี้ยง เศษกระจูดถือเป็นวัสดุที่เหลือใช้ เบญจวรรณ บัวขวัญ และคณะ [1] กล่าวว่าสภาพการใช้ประโยชน์จากเศษกระจูด ในอดีตและการใช้ประโยชน์เศษกระจูดปัจจุบัน การผลิตผลิตภัณฑ์จากกระจูดนี้ กลายเป็นอุตสาหกรรมครัวเรือนของชุมชนทะเลน้อย นอกจากของที่ระลึก ยังเป็นของตกแต่งบ้าน แต่เศษกระจูดที่เหลือจากการผลิตผลิตภัณฑ์ กลายเป็นปัญหาสำคัญของเทศบาลตำบลทะเลน้อย และตำบลนางตุง เนื่องจากมีปริมาณเศษกระจูดต่อสัปดาห์ไม่น้อยกว่า 1-1.5 ตัน ผู้วิจัยเห็นว่าเศษกระจูดยังคงคุณสมบัติที่น่าสนใจในการนำเศษกระจูดมาสร้างผลิตภัณฑ์ให้มีมูลค่าเพิ่ม

ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดการศึกษา และออกแบบผลิตภัณฑ์ จากเศษกระจูดให้มีมูลค่าเพิ่ม ในรูปแบบผลิตภัณฑ์ร่วมสมัย โดยการศึกษาแนวคิดด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ นำเศษกระจูดมาเพิ่มมูลค่าโดยสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์จากเศษกระจูด สร้างการมีส่วนร่วมระหว่างหัตถกรรมพื้นบ้านดั้งเดิม วัสดุ ฝีมือ และองค์ความรู้ด้านการออกแบบ สร้างสรรค์ให้เป็นผลิตภัณฑ์จากเศษกระจูดร่วมสมัย โดยสามารถเสริมสร้างรายได้ให้ผู้ผลิตส่งผลดีต่อบริบทชุมชนทางด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม สร้าง

งานสมัยใหม่ และการเพิ่มรายได้ให้แก่ชาวบ้านในอนาคต

## 2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษากระบวนการแปรรูปและการสร้างผลิตภัณฑ์จากเศษกระจูด

2.2 เพื่อออกแบบผลิตภัณฑ์จากเศษกระจูดให้มีมูลค่าเพิ่มในรูปแบบผลิตภัณฑ์ร่วมสมัย

2.3 เพื่อประเมินความพึงพอใจต่อผลิตภัณฑ์ จากเศษกระจูด จากผู้ผลิต ผู้จำหน่าย และผู้สนใจผลิตภัณฑ์หัตถกรรม

## 3. กรอบแนวคิดที่ใช้การวิจัย

3.1 กรอบแนวคิดด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรมแสดงคุณค่าของธรรมชาติอันมีเอกลักษณ์ของท้องถิ่น วัสดุและกรรมวิธีการผลิตในท้องถิ่น ของวัชรินทร์ จรุงจิตสุนทร [2]

3.2 กรอบแนวความคิดด้านการออกแบบ และพัฒนาผลิตภัณฑ์ ของวัณณะ จุฑะวิภาต [3]

3.3 กรอบแนวคิดด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่ดี ของศิริพรณ์ ปีเตอร์ [4]

3.4 กรอบแนวคิดด้านการกระจายหน้าที่เชิงคุณภาพของมณฑลีสาศสนันท์น [5]

3.5 กรอบแนวคิดด้านการตลาด หลักการสร้างจุดเด่น 6 ประการ มาใช้เพื่อสร้างความแตกต่างใหม่ของผลิตภัณฑ์ของชูศักดิ์ เดชเกรียงไกรกุล และนิทัศน์ คณะวรรณ [6]

3.6 กรอบแนวคิดด้านความพึงพอใจต่อผลิตภัณฑ์ ของธีระชัย สุขสด [7]

## 4. ขอบเขตการวิจัย

### 4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ร่วมสมัยจากเศษกระจูดทางวิถีชีวิต วัสดุ การผลิต และการตลาด ร่วมกับกรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิเคราะห์รูปแบบ โดยผู้วิจัยลงพื้นที่ศึกษาและสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้ผลิต ผู้จำหน่าย และผู้สนใจผลิตภัณฑ์รวมจำนวน 506 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์

#### 4.2 ขอบเขตด้านพื้นที่

ผู้วิจัยได้ทำการลงพื้นที่ศึกษา คือ พื้นที่ชุมชนทะเลน้อย ตำบลทะเลน้อย อำเภอกวนขนุน จังหวัดพัทลุง

#### 4.3 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1
  - 1.1 ประชากร คือ ผู้ผลิตหัตถกรรมจักสานกระจูด ชุมชน ทะเลน้อยจำนวน 103 คน
  - 1.2 กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาจากประชากรทั้งหมด 103 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ตามวัตถุประสงค์ ข้อที่ 2
  - 2.1 ผู้ผลิต หัตถกรรมจักสานกระจูด ชุมชนทะเลน้อย จำนวน 103 คน
  - 2.2 ผู้จำหน่ายหัตถกรรมจักสานกระจูด ในตลาดชุมชนทะเลน้อย จำนวน 28 คน
  - 2.3 ผู้สนใจผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจักสานกระจูด จากประชาชน และนักท่องเที่ยว ภายในอุทยานนกน้ำทะเลน้อย จำนวน 375 คน
  - 2.4 ผู้เชี่ยวชาญด้านหัตถกรรมจักสานกระจูด จำนวน 3 ท่าน
  - 2.5 ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ จำนวน 3 ท่าน

#### 4.4 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา คือ ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ และรูปแบบของผลิตภัณฑ์ร่วมสมัยจากเศษกระจูด

### 5. วิธีการดำเนินการวิจัย

#### 5.1 เพื่อศึกษากระบวนการแปรรูปและการสร้างผลิตภัณฑ์จากเศษกระจูด

1. ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล  
ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลการจัดทำผลิตภัณฑ์จากกระจูด ภูมิหลังผู้ผลิต ที่มา และปัจจัยองค์ประกอบในการจัดทำผลิตภัณฑ์วิถีชีวิต กระบวนการแปรรูป การจำหน่ายรวมทั้งสภาพปัญหาความต้องการ โดยศึกษาข้อมูลเอกสารทางวิชาการ ลงพื้นที่ชุมชน เพื่อสัมภาษณ์ความคิดเห็นจากกลุ่มผู้ผลิต สรุบบัญชีต่าง ๆ ที่มีผลต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ร่วมสมัยจากเศษกระจูด
2. เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย  
แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับกระบวนการสร้างหัตถกรรมจักสานกระจูด ความต้องการและความคิดเห็นของผู้ผลิต
3. การวิเคราะห์ข้อมูล  
ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ศึกษาจากเอกสารหลักฐานและการสัมภาษณ์ โดยการสรุบบัญชี กระบวนการสร้างหัตถกรรมจักสานกระจูดของผู้ผลิต จำนวน 103 คน

#### 5.2 เพื่อออกแบบผลิตภัณฑ์จากเศษกระจูดให้มี

#### มูลค่าเพิ่มในรูปแบบผลิตภัณฑ์ร่วมสมัย

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการศึกษา และการลงพื้นที่สัมภาษณ์ ประเมินผลจากแบบสอบถามเพื่อนำผลการวิเคราะห์ เพื่อหา รูปแบบผลิตภัณฑ์ร่วมสมัยจากเศษกระจูด

1. การสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อการออกแบบ  
ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้รับจากการศึกษา ข้อมูลการสัมภาษณ์ ความต้องการจากกลุ่มผู้ผลิต ผู้จำหน่าย และกลุ่มผู้สนใจ ผลิตภัณฑ์จากกระจูดเพื่อเป็นแนวทางการออกแบบผลิตภัณฑ์จากเศษกระจูด ให้มีมูลค่าเพิ่มในรูปแบบผลิตภัณฑ์ร่วมสมัย
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย  
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามการพัฒนาผลิตภัณฑ์ร่วมสมัยจากเศษกระจูด เพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการผลิต ผลิตภัณฑ์ร่วมสมัยจากเศษกระจูด
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย  
ผู้วิจัยทำการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย นำไปประเมิน หาค่าดัชนีความสอดคล้อง ข้อคำถามกับโครงสร้างหลักของ เนื้อหา (IOC : Index of item Objective Congruence) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่าง 0.6 – 1.0 ทุกข้อ สามารถนำไปใช้ในการประเมินได้
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล  
ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการนำแบบสอบถาม ไปสอบถามความต้องการและประเมินความคิดเห็น จากผู้ผลิต หัตถกรรมจักสานกระจูดชุมชนทะเลน้อย จำนวน 103 คน ผู้จำหน่ายหัตถกรรมจักสานกระจูด ในตลาดชุมชนทะเลน้อย จำนวนคน 28 ผู้สนใจผลิตภัณฑ์หัตถกรรมจักสานกระจูดจาก ประชาชนและนักท่องเที่ยว ในอุทยานนกน้ำทะเลน้อย จำนวน 375 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านหัตถกรรมจักสานกระจูด จำนวน 3 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์จำนวน 3 ท่าน

#### 5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้ตารางแสดงผลการประเมินการพัฒนาผลิตภัณฑ์ร่วมสมัยจากเศษกระจูดโดยการหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ( $\bar{X}$ ) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. : Standard Deviation) เพื่อสรุบบรูปแบบการพัฒนาผลิตภัณฑ์ร่วมสมัยจากเศษกระจูด

#### 5.3 รูปแบบผลิตภัณฑ์ร่วมสมัยจากเศษกระจูด

ผู้วิจัยได้ศึกษาความสำคัญด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับภูมิปัญญา ด้านหัตถกรรมที่แสดงเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น ชุมชนทะเลน้อย อำเภอกวนขนุน จังหวัดพัทลุง มีการสืบทอดต่อกันมาหลายชั่วอายุคน และพัฒนาวิธีการบูรณาการสร้างสรรค์รูปแบบให้เหมาะสมกับยุคสมัย ผู้วิจัยได้วิเคราะห์รูปแบบ ดังนี้

#### การวิเคราะห์งานออกแบบ

1. ผู้วิจัยได้ศึกษาความสำคัญ ด้านวิธีการทำผลิตภัณฑ์

กระจุต โดยศึกษาข้อมูลความคิดเห็นและความต้องการจาก  
ปัจจัย 5 ด้านได้แก่ ปัจจัยด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ร่วม  
สมัยจากเศษกระจุต ปัจจัยด้านคุณค่าทางจิตใจ และศิลปะ  
พื้นบ้าน ปัจจัยด้านการใช้สอย ปัจจัยด้านต้นทุน ผลิตภัณฑ์  
และปัจจัยด้านการเพิ่มมูลค่า โดยศึกษาจากกลุ่ม ผู้ผลิต  
กลุ่มผู้จำหน่าย และกลุ่มผู้สนใจผลิตภัณฑ์เพื่อนำมาเป็น  
แนวทางในการพัฒนา ผลิตภัณฑ์ร่วมสมัยจากเศษกระจุต

2. ศึกษากรอบแนวคิด ทฤษฎี หลักและวิธีการออกแบบ  
นำมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์จากเศษกระจุต  
บูรณาการกับการศึกษาศิลปะพื้นบ้าน จากกรณีวิเคราะห์  
ได้แก่ วิถีชีวิต การถ่ายทอด สืบสานงานหัตถกรรมในเชิง  
ศิลปะ ใช้วัสดุพื้นถิ่น คุณค่าทางเศรษฐกิจชุมชน สร้าง  
มูลค่าเพิ่ม ตระหนักต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ได้รูปแบบ  
ผลิตภัณฑ์ร่วมสมัยจากเศษกระจุต ที่ทรงคุณค่าต่อการใช้งาน  
สร้างจิตสำนึกที่ดีในแง่ศิลปะ และสิ่งแวดล้อม

## 6. ผลการวิจัย

### 6.1 ผลการศึกษากระบวนการแปรรูป และการสร้าง ผลิตภัณฑ์จากเศษกระจุต

ผลการสอบถามสัมภาษณ์ของผู้ผลิต หัตถกรรมจักสาน  
กระจุต จำนวน 103 คน ได้รับข้อมูลดังนี้ ข้อมูลภูมิหลัง  
ผู้ผลิต วิธีการแปรรูปและการสร้างผลิตภัณฑ์กระจุต ผู้ผลิต  
จำนวน 103 ราย มากที่สุดร้อยละ 49.52 รับซื้อกระจุต  
จากผู้เก็บเกี่ยวกระจุต ด้านแรงงานที่ใช้ในการผลิต ผู้ผลิต  
ร้อยละ 33.00 ผลิตโดยรวมกลุ่มอาชีพในชุมชนร้อยละ  
30.11 ผลิตเองโดยแรงงานในครอบครัว เกี่ยวกับวิธีการผลิต  
หัตถกรรมจักสานกระจุต ผู้ผลิตทุกรายใช้เครื่องจักรช่วยใน  
การผลิต ส่วนค่าใช้จ่ายในการผลิตร้อยละ 54.37 ของผู้ผลิต  
ใช้เงินทุนจากการกู้ยืม และร้อยละ 45.63 ใช้เงินทุนของ  
ครอบครัว ไม่มีการได้รับเงินสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ  
ช่วงเวลาในการผลิต ผู้ผลิตร้อยละ 33.90 ประกอบอาชีพ  
หัตถกรรมจักสานกระจุตเป็นหลัก ร้อยละ 12.60 ทำจักสาน  
กระจุตเป็นกิจวัตรส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตประจำวัน แต่ไม่ถึง  
เป็นอาชีพ ด้านปัจจัยหลักในการผลิต ผู้ผลิตร้อยละ 69.90  
ผลิตตามรายการสั่งจากผู้จำหน่ายผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ พื้นถิ่น  
หลักของจักสานกระจุต ร้อยละ 20.39 ผลิตตามรายการสั่ง  
ที่ได้รับจากผู้จำหน่ายเพียงปัจจัยเดียว การใช้เวลาในการ  
ผลิต ร้อยละ 65.05 ใช้เวลาเฉลี่ยที่สืบทอดกันมา และ  
ร้อยละ 34.95 ประดิษฐ์ลายใหม่ ส่วนการถ่ายทอดหัตถกรรม  
จักสานให้ลูกหลาน ผู้ผลิตร้อยละ 88.35 มีการถ่ายทอด  
หัตถกรรมจักสาน ให้ลูกหลานสืบทอด สี่ที่ใช้ในการผลิตร้อย  
ละ 89.32 ใช้สี่สังเคราะห์ร้อยละ 10.68 ใช้สี่จาก ธรรมชาติ  
เกี่ยวกับปริมาณเศษกระจุตที่เหลือจากการทำผลิตภัณฑ์ผู้ผลิต

ทั้ง 103 ราย มีเศษกระจุตน้อยกว่า 5 กิโลกรัมต่อวัน และ  
การจัดการกับเศษกระจุตที่เหลือจากการทำผลิตภัณฑ์ ผู้ผลิต  
ร้อยละ 51.46 นำมาประยุกต์ใช้เป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ ร้อยละ  
28.16 นำไปใช้ประโยชน์อย่างอื่น ร้อยละ 13.59 ทำลาย  
โดยการเผาหรือฝังกลบ และร้อยละ 6.79 ทั้งเป็นเศษขยะ  
ส่วนของผู้ผลิตจำนวน 53 ราย ร้อยละ 51.46 ที่นำเศษกระจุต  
มาประยุกต์ใช้เป็นผลิตภัณฑ์ใหม่มีจุดเริ่มต้นใช้เศษกระจุตทำ  
ผลิตภัณฑ์ โดยได้รับคำแนะนำจากหน่วยงานภาครัฐ ร้อยละ  
67.92 คัดลอกแบบจากผู้อื่นร้อยละ 26.42 คิดริเริ่มด้วย  
ตนเองร้อยละ 5.66 การออกแบบผลิตภัณฑ์จากเศษกระจุต  
ออกแบบโดยได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐร้อยละ  
64.15 ออกแบบโดยตนเอง ร้อยละ 32.08 สำหรับปัจจัยหลัก  
ในการทำผลิตภัณฑ์จากเศษกระจุต ผู้ผลิตทั้ง 53 ราย ร้อย  
ละ 100 ผลิตจากปัจจัยสำคัญทั้ง 2 ปัจจัย คือ ผลิตเพื่อ  
การจำหน่าย และได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ

ผู้วิจัยได้ศึกษากระบวนการแปรรูปกระจุต การเก็บเกี่ยว  
ตากแดดให้แห้ง รีดทับให้เส้นแบน ย้อมสีตามต้องการ จักสาน  
ลวดลาย ตัดเย็บ ส่วนเกินจากการตัดเย็บจะกลายเป็นเศษ  
กระจุตเหลือทิ้ง ผู้วิจัยศึกษาสัดส่วน คุณสมบัติเศษกระจุตที่  
เหลือจากการทำผลิตภัณฑ์ พบว่าเศษกระจุตเป็นเส้นแบนหนา  
0.1–0.2 ซม. กว้าง 0.4–0.6 ซม. ยาว 2.5–3.0 ซม. การสร้าง  
เส้นใยนั้น ต้มเศษกระจุต 1 กก. ใส่โซเดียมไฮดรอกไซด์ 20 ก.  
ต้ม 40 นาที เศษกระจุตจะนิ่ม นำมาตำให้เส้นแตกจะเห็นเส้น  
ใยที่ชัด สร้างสรรค์ต่อยอดผลิตภัณฑ์ได้ดี จากการศึกษาทราบ  
ว่า กระจุตเป็นพืชที่มีเส้นใยละเอียด เยื่อกระจุตมีคุณสมบัติ  
เป็นแป้ง เหมาะในการยึดเกาะโดยมีวัตถุดิบอื่นเป็นตัวประสาน

ผู้วิจัยได้ศึกษาปัจจัยการออกแบบผลิตภัณฑ์ร่วมสมัยจาก  
เศษกระจุตตามปัจจัยทั้ง 5 ประเมินจากกลุ่มผู้ผลิต จำนวน  
103 ราย กลุ่มผู้จำหน่าย จำนวน 28 ราย และกลุ่มผู้สนใจ  
ผลิตภัณฑ์ จำนวน 375 ราย (เฉพาะกลุ่มผู้สนใจผลิตภัณฑ์  
เก็บแบบสอบถามกลับคืนได้ 336 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 89.60)  
สรุปปัจจัยด้านพัฒนาการออกแบบผลิตภัณฑ์จากเศษกระจุต  
ให้มีมูลค่าเพิ่ม ในรูปแบบผลิตภัณฑ์ร่วมสมัยดังนี้

ตารางที่ 1 ผลประเมินการพัฒนาผลิตภัณฑ์ร่วมสมัยจากเศษกระจุต  
ด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์จากเศษกระจุตให้มีมูลค่า เพิ่มจากผู้ผลิต  
ผู้จำหน่าย ผู้สนใจผลิตภัณฑ์ จำนวน 467 ราย

1. ปัจจัยด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ร่วมสมัย			
กลุ่มตัวอย่างระดับความคิดเห็น	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
ผู้ผลิต	4.32	0.66	มาก
ผู้จำหน่าย	4.64	0.63	มากที่สุด
ผู้สนใจผลิตภัณฑ์	4.67	0.64	มากที่สุด
2. ปัจจัยด้านคุณค่าทางจิตใจ ศิลปะพื้นบ้าน			
ผู้ผลิต	4.23	0.35	มาก
ผู้จำหน่าย	4.76	0.37	มากที่สุด

ตารางที่ 1 (ต่อ)

กลุ่มตัวอย่างระดับความคิดเห็น	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ผู้สนใจผลิตภัณฑ์	4.61	0.56	มากที่สุด
<b>3. ปัจจัยด้านการใช้สอย</b>			
ผู้ผลิต	4.37	0.48	มาก
ผู้จำหน่าย	4.74	0.50	มากที่สุด
ผู้สนใจผลิตภัณฑ์	4.85	0.37	มากที่สุด
<b>4. ปัจจัยด้านต้นทุนของผลิตภัณฑ์</b>			
ผู้ผลิต	4.52	0.39	มากที่สุด
ผู้จำหน่าย	4.68	0.54	มากที่สุด
ผู้สนใจผลิตภัณฑ์	4.53	0.75	มากที่สุด
<b>5. ปัจจัยด้านการเพิ่มมูลค่า</b>			
ผู้ผลิต	4.88	0.23	มากที่สุด
ผู้จำหน่าย	4.60	0.68	มากที่สุด
ผู้สนใจผลิตภัณฑ์	4.80	0.42	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 ผู้วิจัยสรุปปัจจัยด้านพัฒนาการออกแบบผลิตภัณฑ์ จากเศษกระจุตให้มีมูลค่าเพิ่ม ดังนี้

1. ปัจจัยด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ร่วมสมัย จากเศษกระจุต เกี่ยวกับความทันสมัย ผสมผสานวัสดุอื่นที่หาง่ายในท้องถิ่น ออกแบบโดยใช้ศิลปะภูมิปัญญาท้องถิ่นร่วมกับการออกแบบร่วมสมัย กลุ่มผู้ผลิตมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ผู้จำหน่ายและผู้สนใจผลิตภัณฑ์ มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ปัจจัยด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ เป็นปัจจัยแรกที่ดึงดูดความสนใจต่อผลิตภัณฑ์ เห็นได้ว่าผู้จำหน่ายและผู้สนใจผลิตภัณฑ์ให้ความสำคัญต่อยุคปัจจุบันในระดับมากที่สุด การออกแบบโดยใช้ศิลปะภูมิปัญญาท้องถิ่น ร่วมกับหลักการออกแบบร่วมสมัย น่าสนใจ เพราะชุมชนทะเลน้อยมีอัตลักษณ์โดดเด่น ในส่วนกลุ่มผู้ผลิตมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ผู้ผลิตมีข้อจำกัดการออกแบบ คือ จัดทำผลิตภัณฑ์ตามความต้องการของผู้จำหน่าย ที่รับช่วงจากผู้บริโภคอีกทอดหนึ่ง แต่ประเด็นที่ผู้ผลิตมีความภาคภูมิใจก็คือการใช้ศิลปะภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่สืบทอดกันมาช้านานในผลิตภัณฑ์

2. ปัจจัยด้านคุณค่าทางจิตใจ ศิลปะพื้นบ้าน ประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับ การสืบทอดรูปแบบผลิตภัณฑ์ การใช้ลวดลายพื้นถิ่น สีธรรมชาติ ความประณีต ความภูมิใจของผู้ผลิตและผู้บริโภค กลุ่มผู้ผลิต มีความคิดเห็น ในระดับมากที่สุด กลุ่มผู้จำหน่าย และกลุ่มผู้สนใจผลิตภัณฑ์มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นความสำคัญของหัตถกรรมจักสานกระจุตที่สืบทอดกันมาถือเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิต นอกเหนือจากมูลค่าทางธุรกิจ ยังคงความภาคภูมิใจต่องานศิลปะที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น ซึ่งมีความผูกพันเสมือนเส้นใยชีวิต

3. ปัจจัยด้านการใช้สอย ความเหมาะสมระหว่างขนาด ประเภทรูปแบบการใช้งาน ความแข็งแรง ประโยชน์ความคุ้มค่า กลุ่มผู้ผลิตมีความเห็นในระดับมากที่สุด กลุ่มผู้จำหน่าย

และผู้สนใจผลิตภัณฑ์ มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ปัจจัยนี้ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค ผู้ผลิตมีการประยุกต์ใช้วัสดุอื่น เป็นตัวประสานเพื่อความแข็งแรงทนทานยิ่งขึ้น พัฒนาออกแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ รองรับการผลิตรูปหัตถกรรมจักสานกระจุต ซึ่งหมายถึงประโยชน์ใช้สอย มูลค่าเพิ่ม ความพึงพอใจเพิ่มขึ้น

4. ปัจจัยด้านต้นทุนของผลิตภัณฑ์ ประเมินราคา ต้นทุนบวกกำไร ราคาขนส่ง กลุ่มผู้ผลิต กลุ่มผู้จำหน่าย และกลุ่มผู้สนใจผลิตภัณฑ์ มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด เนื่องจากราคาต้นทุนใกล้เคียงกัน กระบวนการผลิตโดยการรวมกลุ่มประกอบการไม่เล็งผลทางธุรกิจ การบวกกำไรจึงไม่ใช้ประเด็นหลัก ส่วนค่าขนส่ง การผลิตและจำหน่ายในชุมชนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว ไม่ต้องคำนึงถึงเว้นแต่มีการซื้อเหมาเพื่อการจำหน่าย เป็นภาระของพ่อค้าคนกลาง จึงไม่มีผลกระทบ

5. ปัจจัยด้านการเพิ่มมูลค่า นำเสนอคุณค่าด้านจิตใจของผู้ผลิตและผู้บริโภค สื่อเอกลักษณ์ น้ำหนัก ความสะดวกในการขนส่ง และการจัดส่งเสริมการขายผลิตภัณฑ์ กลุ่มผู้ผลิต กลุ่มผู้จำหน่าย และกลุ่มผู้สนใจผลิตภัณฑ์ มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ปัจจัยด้านนี้สอดคล้องกับปัจจัยด้านที่ 4 จากการศึกษาพบจุดเด่นผลิตภัณฑ์ที่แสดงคุณค่าทางจิตใจ ผู้ผลิตสื่อความภาคภูมิใจในท้องถิ่น ความกระตือรือร้นในการให้ข้อมูล ส่วนการเพิ่มมูลค่า ส่งเสริมการขาย ยังไม่เป็นจุดเน้น แต่ต้องการสื่อเอกลักษณ์ท้องถิ่นที่เห็นความสำคัญยิ่งกว่า

ผลการศึกษาความต้องการพัฒนาผลิตภัณฑ์ร่วมสมัยจากเศษกระจุต สามารถสรุปความต้องการได้ ดังนี้

1. ผู้ผลิต 103 ราย คิดเป็นร้อยละ 100 ต้องการพัฒนาผลิตภัณฑ์ร่วมสมัยจากเศษกระจุต 4 ประเภท ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก ของใช้ ของตกแต่งบ้าน และภาชนะ

1.1 ผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก ความต้องการพัฒนาผลิตภัณฑ์นาฬิกา ร้อยละ 79.61 เป็นลำดับที่ 1

1.2 ผลิตภัณฑ์ของใช้ ต้องการพัฒนาผลิตภัณฑ์อุปกรณ์สำนักงาน ร้อยละ 100 เป็นลำดับที่ 1

1.3 ผลิตภัณฑ์ของตกแต่งบ้าน ต้องการพัฒนาผลิตภัณฑ์ลวดลายพื้นโต๊ะ/เก้าอี้ เป็นลำดับที่ 1 ร้อยละ 100

1.4 ผลิตภัณฑ์ภาชนะ ผู้ผลิตร้อยละ 100 ต้องการพัฒนาผลิตภัณฑ์กระถางต้นไม้

2. ผลการศึกษาข้อมูลการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ร่วมสมัยจากเศษกระจุต ข้อมูลเกี่ยวกับการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ร่วมสมัยจากเศษกระจุต จากผู้จำหน่าย 28 ราย สรุปได้ ดังนี้

2.1 ผู้จำหน่ายที่มียอดขายผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก เป็นลำดับที่ 1 ร้อยละ 35.71 ลำดับที่ 2 ร้อยละ 28.58

2.2 ผู้จำหน่ายที่มียอดขายผลิตภัณฑ์ของใช้ เป็นลำดับที่ 1 ร้อยละ 28.58 และลำดับที่ 2 ร้อยละ 35.71

2.3 ผู้จำหน่ายที่มียอดจำหน่าย ผลิตภัณฑ์ของตกแต่งบ้านเป็นลำดับที่ 1 ร้อยละ 10.71 ลำดับที่ 2 ร้อยละ 14.29

2.4 ผู้จำหน่ายที่มียอดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ภาชนะ เป็นลำดับที่ 1 ร้อยละ 25.00 และลำดับที่ 2 ร้อยละ 21.42

3. ผลการศึกษาความสนใจผลิตภัณฑ์ร่วมสมัยจากเศษกระจุต จากผู้สนใจผลิตภัณฑ์ 336 ราย สรุปได้ดังนี้

3.1 ผลิตภัณฑ์ประเภทของที่ระลึก มีผู้สนใจนาฬิกา เป็นลำดับที่ 1 จำนวน 167 ราย คิดเป็นร้อยละ 52.38

3.2 ผลิตภัณฑ์ประเภทของใช้ มีผู้สนใจอุปกรณ์สำนักงาน ลำดับที่ 1 จำนวน 204 ราย คิดเป็นร้อยละ 60.71

3.3 ผลิตภัณฑ์ประเภทของตกแต่งบ้าน ลำดับที่ 1 มีผู้สนใจ ลวดลายพื้นโต๊ะ/เก้าอี้ จำนวน 196 ราย เป็นลำดับที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 58.33

3.4 ผลิตภัณฑ์ประเภทภาชนะ ลำดับที่ 1 มีผู้สนใจกระถางต้นไม้ จำนวน 186 ราย คิดเป็นร้อยละ 55.36

จากการศึกษาความคิดเห็นและความต้องการของกลุ่มตัวอย่าง สรุปได้ว่า กลุ่มผู้ผลิตมีความต้องการทำผลิตภัณฑ์จากเศษกระจุต ทั้ง 4 ประเภท ผู้จำหน่าย มียอดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ประเภทของที่ระลึกเป็นลำดับที่ 1 จำนวนมากที่สุด ประเภทของใช้เป็นลำดับที่ 2 ลำดับที่ 3 คือ ประเภทภาชนะ ลำดับที่ 4 ได้แก่ ประเภทของตกแต่งบ้าน ผู้สนใจผลิตภัณฑ์จากเศษกระจุต มีความสนใจผลิตภัณฑ์แต่ละประเภท เป็นลำดับที่ 1 คือ ผลิตภัณฑ์นาฬิกา ผลิตภัณฑ์อุปกรณ์สำนักงาน ผลิตภัณฑ์ลวดลายพื้นโต๊ะ/เก้าอี้ ผลิตภัณฑ์กระถางต้นไม้

## 6.2 ผลการพัฒนาการออกแบบผลิตภัณฑ์จากเศษกระจุต ให้มีมูลค่าเพิ่มในรูปแบบผลิตภัณฑ์ร่วมสมัย

ผู้วิจัยนำข้อมูลจากผลการสำรวจ มาวิเคราะห์ได้ผลิตภัณฑ์ร่วมสมัยจากเศษกระจุต ได้ 4 ประเภท รวม 4 ชิ้นงาน ได้แก่ นาฬิกา อุปกรณ์สำนักงาน ลวดลายพื้นโต๊ะ/เก้าอี้ และกระถางต้นไม้ โดยการออกแบบผลิตภัณฑ์ตามกรอบแนวความคิดเทคนิค QFD (Quality function deployment) มณฑลึ ศาสนันนัณฑ์ [5] กล่าวว้า ประยุกตึใช้กับเทคนิคการกระจายหน้าที่เชิงคุณภาพเพื่อทำการออกแบบผลิตภัณฑ์ร่วมสมัยจากเศษกระจุตพัฒนาให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของลูกค้าให้เป็นโนแนวทางการปฏิบัติ เป็นตัวช่วยประกันคุณภาพการออกแบบ เพื่อความพึงพอใจและความต้องการให้เป็นเป้าหมายในการออกแบบ สรุปคุณลักษณะคุณภาพ ทางเทคนิคสัมพันธ์กับความต้องการของลูกค้า ผู้วิจัยได้ระบุตัวชี้วัดสมรรถนะเป็น มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) มีคุณลักษณะ ดังนี้ Performance measures 1) ลักษณะทั่วไปสวยงาม รูปทรงเหมาะสม 2) ลวดลายสะดุดตา 3) การประกอบประณีต คงทน 4) ความหนาของวัสดุพอดี 5) การเคลือบเงาต้องเรียบ (มผช.๖๒๓/๒๕๔๓) ส่วนน้ำหนัก kg.

เป็นตัวชี้วัดสมรรถนะเรื่องการใช้งาน Size of reange เป็นตัวชี้วัดสมรรถนะในเรื่องสีสนัที่สวยงาม Technical detail คุณลักษณะทางเทคนิคเป็นตัวชี้วัด รูปทรง ลวดลายและเพิ่มการใช้งาน ผู้วิจัยร่างแบบผลิตภัณฑ์ให้สอดคล้องศักยภาพหัตถกรรมชุมชน รูปแบบเรียบง่าย กราฟฟิกสื่อเอกลักษณ์ของพื้นที่ เช่น นกน้ำ ดอกบัว นำเสนอผลิตภัณฑ์เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม จากการประเมินนั้น ผู้วิจัยได้ออกแบบและคัดเลือกผลิตภัณฑ์ 4 ผลิตภัณฑ์ จำนวน 12 ชิ้น

ตารางที่ 2 การออกแบบและคัดเลือกผลิตภัณฑ์ จำนวน 12 ชิ้น

ผลิตภัณฑ์	แบบที่ 1	แบบที่ 2	แบบที่ 3
นาฬิกา			
อุปกรณ์สำนักงาน			
ลวดลายพื้นโต๊ะ/เก้าอี้			
กระถางต้นไม้			

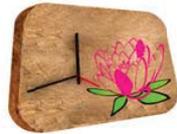
ผู้วิจัยนำแบบผลิตภัณฑ์และแบบสอบถามไปประเมินความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญด้านหัตถกรรมจักสานกระจุตและผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ จำนวน 3 ท่าน ดังนี้

1. ผลิตภัณฑ์นาฬิกา ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 6 ท่าน เลือกแบบที่ 2 โดยให้เหตุผลตรงกันว่าแบบที่ 2 สื่อเอกลักษณ์ชุมชนท้องถิ่นทะเลน้อย เป็นที่นาสนใจของคนทั่วไป ผลการประเมินแบบที่ 2 มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด ( $\bar{X} = 4.00$  S.D. = 0.00)

2. ผลิตภัณฑ์อุปกรณ์สำนักงาน ผู้เชี่ยวชาญ 4 ท่าน เลือกแบบที่ 1 ด้วยเหตุผล มีความโดดเด่นรูปทรงที่สะดวกต่อการใช้งาน กลมกลืนกับอุปกรณ์อื่นในสำนักงาน ผลการประเมินแบบที่ 1 มีความพอใจระดับมาก ( $\bar{X} = 4.47$  S.D. = 0.39) ส่วนผู้เชี่ยวชาญ 2 ท่าน เลือกแบบที่ 3 เพราะเห็นว่ามีขนาดกะทัดรัดและช่องสำหรับใช้สอยมากกว่าผลการประเมินแบบที่ 3 ความพึงพอใจระดับปานกลาง ( $\bar{X} = 3.98$  S.D. = 0.62)

3. ผลิตภัณฑ์ลวดลายพื้นโต๊ะ/เก้าอี้ ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน เลือกแบบที่ 3 โดยให้เหตุผลว่า แบบที่ 3 แสดงลวดลายได้เด่นชัด รูปทรงเหมาะสม การผสมวัสดุอื่นทำให้มีความคงทนยิ่งขึ้น ผลการประเมินแบบที่ 3 มีความพึงพอใจระดับมาก ( $\bar{X} = 4.43$  S.D. = 0.52) ผู้เชี่ยวชาญ 1 ท่าน เลือกแบบที่ 1 ความพึงพอใจระดับมาก ( $\bar{X} = 4.39$  S.D. = 0.00)

4. ผลิตภัณฑ์กระดาษต้นไม้ ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 6 ท่าน เลือกแบบที่ 1 ผลการประเมินความพึงพอใจระดับมากที่สุด ( $\bar{X} = 4.00$  S.D. = 0.00) โดยให้เหตุผลตรงกันว่าแบบที่ 1 รูปทรงแปลกตา ทันสมัย กลมกลืนกับสภาพแวดล้อมในบริบทต่าง ๆ ผู้วิจัยสรุปหาความเหมาะสมแล้วจึงทำการพัฒนาแบบร่างและสรุปแบบเพื่อนำไปผลิตเป็นหุ่นจำลองต้นแบบ ดังรูป



รูปที่ 1 ผลิตภัณฑ์นาฬิกา



รูปที่ 2 ผลิตภัณฑ์อุปกรณ์สำนักงาน



รูปที่ 3 ผลิตภัณฑ์ถาดลายพื้นโต๊ะ/เก้าอี้



รูปที่ 4 ผลิตภัณฑ์กระถางต้นไม้

### 6.3 ผลการประเมินความพึงพอใจต่อผลิตภัณฑ์จากเศษกระจุต จากผู้ผลิต ผู้จำหน่าย และผู้สนใจผลิตภัณฑ์

ผู้วิจัยนำแบบผลิตภัณฑ์จากเศษกระจุต 4 ชิ้นงาน ไปสอบถาม ประเมินความพึงพอใจจากกลุ่มตัวอย่าง มีผลดังนี้

ตารางที่ 3 ผลการประเมินการออกแบบผลิตภัณฑ์จากเศษกระจุต ตามกรอบแนวคิด ประเมินจากผู้ผลิต ผู้จำหน่าย ผู้สนใจผลิตภัณฑ์ จำนวน 467ราย

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น/ความพึงพอใจ					$\bar{X}$	S.D.
	5	4	3	2	1		
<b>ด้านการศึกษาหัตถกรรม</b>							
1. การเลือกสรรวัสดุในการออกแบบ	251	116	97	3	-	4.32	0.82
2. เน้นเอกลักษณ์ และคุณค่าทางวัฒนธรรม	344	120	3	-	-	4.73	0.46
<b>ด้านการออกแบบ</b>							
3. ประโยชน์ใช้สอย และความเหมาะสมในการใช้งาน	329	138	-	-	-	4.70	0.45
4. รูปทรงสอดคล้องกับความต้องการ	266	201	-	-	-	4.57	0.49
5. รูปลักษณ์สวยงาม ดึงดูดความสนใจ	338	121	-	-	-	4.71	0.49
6. เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	325	102	40	-	-	4.61	0.64
7. วัสดุหาได้ง่ายในพื้นที่ และง่ายต่อการหาทดแทน	406	61	-	-	-	4.87	0.33
8. สอดคล้องกับเทคโนโลยีผลิตในระบบอุตสาหกรรม	149	208	100	10	-	4.06	0.78
9. มีภาพลักษณ์เฉพาะที่เป็นเอกลักษณ์	277	176	14	-	-	4.56	0.55
10. ต้นทุนเหมาะสม และสามารถแข่งขันได้ในตลาด	336	101	30	-	-	4.66	0.59
11. เหมาะสมกับรูปแบบจัดจำหน่าย	204	240	23	-	-	4.39	0.57
<b>ด้านการกระจายหน้าที่เชิงคุณภาพ</b>							
12. ออกแบบมีจุดมุ่งหมาย เพื่อความพึงพอใจของลูกค้า	347	120	-	-	-	4.74	0.44
13. ออกแบบโดยถ่ายทอดตามความต้องการลูกค้าเป็นเป้าหมาย	298	165	4	-	-	4.63	0.50
14. ออกแบบโดยมีขั้นตอนการผลิต	355	112	-	-	-	4.76	0.42
15. คุณภาพของผลิตภัณฑ์	401	66	-	-	-	4.86	0.35
16. คุณค่าทางอารมณ์	189	218	54	6	-	4.26	0.71
17. คุณค่าการใช้งานเฉพาะ	315	152	-	-	-	4.67	0.47
18. ความน่าสมัย	321	140	6	-	-	4.67	0.49
19. การสนองความต้องการ	294	173	-	-	-	4.63	0.48
20. เอกลักษณ์เฉพาะกลุ่ม	306	152	9	-	-	4.63	0.52
<b>รวม</b>	<b>6051</b>	<b>2882</b>	<b>388</b>	<b>19</b>	<b>-</b>	<b>4.60</b>	<b>0.53</b>

จากตารางที่ 3 ผลการประเมินความพึงพอใจการออกแบบด้านวัสดุเหมาะสมกับการใช้งาน หาได้ง่ายในพื้นที่ ง่ายต่อการหาทดแทน เป็นลำดับที่ 1 ( $\bar{X} = 4.87$  S.D. = 0.33)

ลำดับที่ 2 มีความพึงพอใจด้านการตลาด เกี่ยวกับคุณภาพของผลิตภัณฑ์ ( $\bar{X} = 4.86$  S.D. = 0.35)

## 7. สรุปผลและอภิปรายผล

ผลการศึกษาเรื่องการศึกษาและพัฒนาผลิตภัณฑ์ร่วมสมัยจากเศษกระจุต สรุปผลได้ ดังนี้

7.1 กระบวนการแปรรูปและการสร้างผลิตภัณฑ์จากเศษกระจุตของกลุ่มผู้ผลิต ปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตโดยตรง ได้แก่ แหล่งที่มาของทรัพยากร ปัจจัยการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ ค่าใช้จ่ายในการผลิต ปัจจัยที่ควรเพิ่มคือการออกแบบที่เหมาะสม ผสมผสานวัสดุที่หาง่ายในท้องถิ่น ออกแบบโดยใช้ศิลปะภูมิปัญญาท้องถิ่น ประยุกต์ใช้หลักการออกแบบร่วมสมัยของธีระชัย สุขสด [7] กลุ่มผู้ผลิต มีความคิดเห็นในระดับมากกลุ่มอื่นมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ปัจจัยด้านคุณค่าทางจิตใจและศิลปะพื้นบ้าน การสืบทอดรูปแบบการใช้ลวดลายพื้นถิ่น สีธรรมชาติ ความภาคภูมิใจของผู้ผลิตและบริโภค กลุ่มผู้ผลิตยังมีความคิดเห็นในระดับมาก กลุ่มอื่นมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ปัจจัยด้านการใช้สอย ประเภทผลิตภัณฑ์กับขนาดรูปแบบใช้งานความแข็งแรงทนทาน คุ่มค่ากลุ่มผู้ผลิตมีความคิดเห็นในระดับมาก กลุ่มอื่น มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ขวลิต เปี่ยมวาณี ปริยาภรณ์ ตั้งคุณานันต์ และจิระ เสกข์ กล่าวว่ [8] การตลาดที่คำนึงถึงทำเลที่ตั้ง ผู้บริโภคมีความพึงพอใจที่มีร้านค้าอยู่ใกล้ชุมชน เข้าถึงได้ง่าย ผู้บริโภคเดินทางสะดวกทั้งทางรถประจำทาง และรถส่วนตัว จึงต้องมีการกระจายสินค้าที่ถูกต้องหลักการตลาดอีกด้วย

7.2 ผลการออกแบบผลิตภัณฑ์จากเศษกระจุต ให้มีมูลค่าเพิ่มในรูปแบบผลิตภัณฑ์ร่วมสมัย การศึกษาความต้องการของผู้ผลิต ผู้จำหน่าย และผู้สนใจผลิตภัณฑ์ พบว่าความต้องการผลิตภัณฑ์ 4 ประเภท ได้แก่ ของที่ระลึก ของใช้ ของตกแต่งบ้านและภาชนะ เนื่องจากผลิตภัณฑ์เหล่านี้ มีความเหมาะสมจำเป็นต่อการใช้ในชีวิตรประจำวัน รวมทั้งสามารถออกแบบให้หลากหลายได้ ประกอบกับมียอดจำหน่ายในระดับสูง ผู้วิจัยออกแบบผลิตภัณฑ์ จำนวน 4 ชิ้นงาน เพราะเห็นว่าตอบสนองได้ตรงตามความต้องการ อีกทั้งวัสดุเศษกระจุต มีความคงทนในแง่โครงสร้างของเส้นใย เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

7.3 ผลการประเมินความพึงพอใจผู้ผลิต ผู้จำหน่าย และผู้สนใจผลิตภัณฑ์ที่ทดลอง พบว่า ผลิตภัณฑ์ทั้ง 4 ชิ้น ได้รับความพึงพอใจในการออกแบบมากที่สุด ในด้านวัสดุเหมาะสมกับการใช้งาน หาได้ง่ายในพื้นที่ ง่ายต่อการหาทดแทน อันเนื่องมาจากกระจุตเป็นวัสดุประจำท้องถิ่น สอดคล้องกับการจัดทำ ความพึงพอใจด้านการตลาด เกี่ยวกับคุณภาพผลิตภัณฑ์ ที่ได้รับการยอมรับเรื่อง ความทนทาน เมื่อผ่านกระบวนการออกแบบที่ดี ทำให้มีความสวยงามโดดเด่นยิ่งขึ้น

## เอกสารอ้างอิง

- [1] เบ็ญจวรรณ บัวขวัญ และคณะ. 2554. **ปฏิบัติการภูมิปัญญากับการพัฒนาเศษกระจุตแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ**. วิทยาลัยภูมิปัญญาชุมชน มหาวิทยาลัยทักษิณ.  
Beuakwan, B., et al. 2011. **Development of Bulush Residue for Health Care Products Using Local Wisdom**. Community Wisdom College Thaksin University.
- [2] วิชรินทร์ จรุงจิตสุนทร. 2548. **หลักการออกแบบและแนวคิดการออกแบบผลิตภัณฑ์**. กรุงเทพฯ : แอป้าพริ้นตังกรุ๊ป.
- [3] วัฒนะ จุฑะวิภาต. 2545. **ศิลปะพื้นบ้าน**. กรุงเทพฯ: สิบประภา.
- [4] ศิริพรณ์ ปีเตอร์. 2550. **มนุษย์และการออกแบบ**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- [5] มณฑล ศาสนนันท์. 2550. **การออกแบบผลิตภัณฑ์เพื่อการสร้างสรรค์นวัตกรรมและวิศวกรรมย้อนรอย**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- [6] ชูศักดิ์ เดชเกรียงไกรกุล และนิทัศน์ คณะวรรณ. **การตลาด 1 ตำบล 1 ผลิตภัณฑ์ และธุรกิจ SMEs**. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- [7] ธีระชัย สุขสด. 2544. **การออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- [8] ขวลิต เปี่ยมวาณี ปริยาภรณ์ ตั้งคุณานันต์ และจิระเสกข์. 2554. **ความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อส่วนประสมการค้าปลีกในไฮเปอร์มาร์เก็ตในเขตจังหวัดปทุมธานี**. **วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม**. 10(3), น. 115-128.  
Piamwanee, Ch. Tangkunanun, P.and Sake, J. 2011. **Customer Satisfaction Towards Retailing Mix of Hypermarket in Pathumthani Province**. **Journal of Industrial Education**. 10(3), p. 115-128.